

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet: Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

I detta ärende har direktören Camilo von Greiff beslutat efter föredragning av forskaren/projektledaren Pontus Wallin. Vid ärendets slutliga handläggning har även kanslichefen Eva Wallberg deltagit.

För Skolforskningsinstitutet

Camilo von Greiff
Direktör

Sammanfattning

Skolforskningsinstitutet väljer att inte kommentera de av utredningen givna förslag som bedöms ligga utanför Skolforskningsinstitutets verksamhet. Den del som berör institutet är avsnitt 11.8.

Forskningspridning

Skolforskningsinstitutet ställer sig positivt till förslaget under 11.8.1 om en övergripande ambitionshöjning för att sammanställa och sprida forskning rörande undervisning av elever som lär svenska som andraspråk och använder sitt andraspråk för att lära ämnen och yrke inom den kommunala vuxenutbildningen. Skolforskningsinstitutet har som en av sina huvuduppgifter att göra systematiska översikter och andra forskningssammanställningar om undervisning. Vi ser därför att Skolforskningsinstitutet och Skolverket bör samverka utifrån sina respektive kompetenser så att de verksamma inom skolan kan erbjudas olika typer av ändamålsenliga forskningssammanställningar och insatser för kompetensutveckling på ett samlat och tydligt sätt.

Satsning på forskarutbildning

Skolforskningsinstitutet ställer sig positivt till förslaget under 11.8.2 om att medel ska avsättas för utlysning av en nationell forskarskola. Vi håller med om att Vetenskapsrådet med fördel kan ansvara för utlysningen av en nationell forskarskola. Samtidigt vill vi uppmärksamma att Skolforskningsinstitutet också genomför nationella utlysningar och därmed skulle kunna ansvara för en sådan utlysning av en nationell forskarskola. Ett argument för detta är att institutet har erfarenheter av att utforma utlysningar med den typ av praktiktäna inriktning och med involvering av huvudman som föreslås.

Riktade forskningsbidrag

Skolforskningsinstitutet tillstyrker förslaget under 11.8.3 om riktade utlysningar för praktiktäna och didaktiskt inriktade forskningsprojekt rörande vuxnas lärande. Dock menar vi att den ytterligare avgränsning om att projekten ska handla om vuxnas lärande av och på andraspråket svenska bör strykas. Eftersom behoven är stora vad gäller vuxnas lärande generellt menar vi att speciellt avsatta medel bör vara sökbara för olika typer av projekt med inriktning mot vuxnas lärande även om forskningen inte handlar specifikt om svenska som andraspråk.

En förutsättning för att Skolforskningsinstitutet ska kunna göra riktade utlysningar är att institutets anslag också förstärks med erforderliga medel. Om ingen ytterligare finansiering tillförs forskningsanslaget avstyrker Skolforskningsinstitutet förslaget. Utredningen utgår i sitt förslag om medelstillelse från att fyra projekt tilldelas 1,5 miljoner kronor per år. Vi uppfattar att detta är tänkt som en fortlöpande satsning, vilket innebär att det behövs 6 miljoner kronor första året den riktade utlysningen görs, 12 miljoner kronor det andra året utlysningen görs och därefter 18 miljoner kronor fortlöpande. Det är en ambitionsnivå som är lika hög som institutets hela utlysning har legat på till och med 2020 års utlysning.

Trots att det i budgetpropositionen för 2021 aviseras ökade anslag för Skolforskningsinstitutet att lysa ut och fördela forskningsbidrag från och med 2022 och 2023, är institutets anslag för praktknära skolforskning begränsat i relation till behovet av sådan forskning samt i relation till andra forskningsfinansiärer och sakområden. Inom ramen för detta anslag finns inte utrymme att på detta sätt årligen avsätta halva anslaget för ett specifikt område. Det skulle tränga undan högkvalitativa forskningsprojekt inom andra områden. Det skulle också omöjliggöra för institutet att över tid göra andra väl motiverade riktade utlysningar.

2021 gör Skolforskningsinstitutet en riktad utlysning mot vuxnas lärande inom befintlig budget, parallellt med den ordinarie utlysningen. Denna tvååriga utlysning är en engångshändelse som möjliggörs av budgettekniska skäl i samband med omställningen till en högre anslagsnivå. Den påverkar inte den ordinarie utlysningen där ansökningarna närmast uteslutande avser treåriga forskningsprojekt.